

Trönöbygden

Organ för Trönöbygden ekonomisk förening

Årgång 19

Nr 4

Nov 2019

Foto: Marie Sundberg

Foto: Ann Bylund

Efter nästan fem framgångsrika år som ansvarig för ICA Trönö lämnar nu David Eriksson över till Emelie Stjernfelt. Hon har både inspiration och erfarenhet med sig i bagaget, och ser fram emot att få vara med och utveckla butiken in i framtiden, där ombyggnad och servicepunkt står på agendan för 2020.

Sidorna 3 och 10

Riktigt ruskiga figurer dök upp och skrämde de modiga som vågade sig ut på Åstigen under höstlovets sista kväll. Sexorna på Trönö skola arrangerade spökvandring, ett initiativ som många gärna ser blir tradition.

Sidorna 8 – 9

August Frid

Från Bergesbodarna. Med T-Ford och lädkamera. På cykel med huvud för siffror. En radio och en stickmaskin. Och så kunde han berätta också.

Sidorna 6 – 7

Vad smäller?

Något låter från fiskevårdsföreningens dammanläggning i Tygsta. Det är hägern som är orsaken, och "kanonen" som står och skjuter ska skrämman den stora fågeln från att norpa fisk ur dammen.

Sidan 4

Återkonster

Några av de kreativa konstverk som kom till under Landsbygdssdagen, har nu funnits utställda på bland annat Länsmuseum i Gävle och stadsbiblioteket i Söderhamn.

Sidan 13

Svartjärnsberget

Trönö fick 2018 ett nytt naturreservat, och detta är nu grundligt inventerat av Alf Pallin. Där finns rariteter av olika slag, som Alf berättar om i några nummer framåt.

Sidorna 17 – 19

Smått och gott

Hembygdsmuseet	sidan 5
Gympan, en god vana	sidan 8
Goda recept	sidan 8
Trönö mot framtiden	sidan 18
Kalendarium	sidan 22

Reparation
och **service**
av de flesta bilmärken.
Däckservice
och **däckhotell**

Torsängsvägen 3, 826 94 Norrala • Tel: 0270 351 81

Arbets- & profilkläder

**Bildekor, skyltar, profil,
banderoll & reklam**

Växelgatan 5
826 40 SÖDERHAMN

info@sbsreklam.se
0270-10420

WERNERS
BIL & MASKIN

Gummiverksta'n i Norrala

Telefon:

0270 302 20

Efter gamla E4 mitt emot Norrala kyrka

RING ALLTID FÖRE BESÖK!

Hos **WERNERS** i Norrala kan du

- köpa en släpvagn eller båttrailer i alla storlekar, även tillbehör
- köpa däck och fälgar till nästan allt som rullar

Välkommen till Trönö, Emelie Stjernfelt!

Du kommer att få både rättighet och skyldighet att driva en av två kronjuveler i Trönö (om det nu heter så på byanivå), affären. Den andra är skolan.

Det är med stort förtroende vi överlåter vår kära butik i dina händer. Vi vet ju, bland annat genom din företrädare David, att den av dig genomgångna ICA-skolan skapar förutsättningar för att både driva och utveckla verksamheten.

Du kommer från en glesbygdskommun, Vännäs, visserligen mycket större än Trönö, du har jobbat i sju år Stockholm i den så kallade hetluften vid Mariatorget och under den tiden genomgått ICA-skolan, så förutsättningar finns.

Vi måste i samband med ditt övertagande naturligtvis tacka David Eriksson för det fantastiska arbete han har gjort med butiken. Han har lyckats övertyga ICA om att fortsätta satsa på butiken, för när han tog över efter föregående arrendator, sa ICA bestämt att han skulle bli den sista ICA-handlaren i Trönö. Men han har på sina fem år i Trönö, de första två med Emil Andersson som delägare och förmodligen lite mentor, lyckats utveckla både verksamhet och lönsamhet så att ICA tors fortsätta satsa på butiken. Ett jättestort tack, David!

Mats Andersson
ordförande TEF

utges av Trönöbygden
ekonomisk förening

Trönöbygden utkommer
med fyra nr/år tills vidare.

Ansvarig utgivare
Mats Andersson
070 323 75 74

Postadress
Trönöbygden
Lertagsvägen 1
826 95 Trönödal

Hemsida
www.tronobygden.se

E-post
Info@tronobygden.se

Besöksadress
Bystugan, Lertagsvägen 1
Telefon: 0270 42 77 62
Bankgiro: 5125 - 0298

Redaktion

Birgit Lundgren
076 795 54 92

Lena Åkerlind
070 350 80 66

Layout och redigering

Marie Sundberg
070 327 64 01

Tryck

BOK & TRYCK, Bollnäs
0278 66 87 60
info@bok-tryck.se

Vill du bli medlem i Trönöbygden?

Årsavgiften är 140 kr för en medlem i ett hushåll. Är ni fler i hushållet som vill bli medlemmar är avgiften 60 kr/person. Första året tillkommer en insats på 50 kr/person, den betalas tillbaka när du avslutar ditt medlemskap (eller så kan du skänka summan till brandvärdet). Exempel första året: 1 person 190 kr, 2 personer 300 kr, att inbetala till BG 5125-0298.

För medlemmar som bor utanför Trönö skickas tidningen till bostadsadressen.

Företag och föreningar kan också bli medlemmar. Då tillkommer en avdragsgill serviceavgift och moms. Hör av dig till föreningen för faktura. Kontaktuppgifter finns i spalten till höger.

Årsavgifterna går först och främst till brandvärdet. De gör en fantastisk insats och har en viktig lokalkännedom. Förutom det går avgiften bland annat till att vi kan verka för skolan och stötta butiken. Vi har också hand om gymmet, tisdagsgruppen, gransamverkan, med mera.

Bystugans öppettider

Kontor och bibliotek:

Tisdagar 13-16

Lena 070 350 80 66

Torsdagar 10-13

Astrid 070 238 68 91

Välkommen att annonsera i bygdebladet

Trönöbygden är en lokal tidning som utges av *Trönöbygden ekonomisk förening*. Den trycks i en upplaga av 600 ex och görs i A4-format delvis i färg. Den delas ut till alla hushåll i Trönö och till andra medlemmar. Tidningen finns på biblioteket och i andra offentliga lokaler i Söderhamn.

Trönöbygden utkommer kvartalsvis, vanligen under sista veckan i februari, maj, augusti och november, med manusstopp den 15:e i respektive månad.

Annonspriser

1/2 sida: 910 kr färg, 760 kr sv/v

1/4 sida: 620 kr färg, 570 kr sv/v

1/6 sida: 350 kr färg, 265 kr sv/v

Radannonser: Köpa/byta/sälja m m: 20 kr

Trönöbygden

Organ för Trönöbygden ekonomisk förening

Tjänster via Trönöbygden ek för
(priser inkl moms):

Kopiering

Enstaka: 1,50 kr/st enkelsidiga,

2,50 kr/st dubbelsidiga.

Över 100: 1,25 kr/st enkelsidiga,

1,90 kr/st dubbelsidiga

It-tjänster: 20 kr/halvtimme

Skrivhjälp

Grovtvätt (mattor, överkast med mera):
200 kr/maskin. Kontakta **Astrid Wadsten**
tel 070 238 68 91.

Dusch finns att tillgå under kontorets
öppettider och kostar 40 kr/person.

Övernattningsrum bystugan

- 2 st 4-bäddsrum
- 280 kr för 1 person per rum/natt
- 140 kr per person 2-4
- 140 kr för 1 barn per rum
- 70 kr för barn 2-3
- Städning: 50 kr/pers
- Lakan: 50 kr/pers

Bokning: 0270-42 77 62 eller
info@tronobygden.se

Hela tidningen i färg

www.tronobygden.se

... får vi kämpa lite mer än vad vi gjorde bara för ett par år sedan. Vi har tappat lite på intäktsidan (dagkorten), samtidigt som både inköpsfisk/foder blir dyrare och de smulor som blir över äts upp av uttrar och hägrar. Förra vintern från februari och framåt våren hade vi tillhåll för uttern dagligen i vår nya damm med avelsfisk. När isen sen gick på vårkanten kunde vi konstatera ett nära hundra procentigt bortfall från dammen. När vi nu i höst tömde den andra dammen för utplantering fann vi nästan samma negativa bild, hälften av ett teoretiskt antal fiskar saknas. Vi vet att minken tog sig in där under snöperioden och vi vet att hägrar också varit på besök.

De vilda djuren kostar oss stora pengar, flera tiotusentals kronor, både i direkta kostnader och indirekt i form av diverse försök till skyddsåtgärder. Skydds jakt nekas oss. I somras byggde vi ett 2 m högt nätstängsel runt dammarna, kostnad cirka 10 000 kr. Det hjälper förhoppningsvis mot mink och utter men inte mot bevingade individer. Således har vi nu dagligen i höst och fortfarande, mellan 1-4 hägrar som hopkurade gråkappor i strandzonen vid dammarna. Ingen vet hur många fiskar de äter per dag, men det är inga småfåglar vi pratar om, nära 1 meter i höjd och magsäckar därefter.

Just nu testar vi att skrämman dem. Vi provar en "gasolkanon". Den smäller av en "knall" under dagtid ett par, tre gånger i timmen. Hitintills (några dagar) verkar det fungera. Inga nya spår av häger, och uttern får nöja sig att trampa på utsidan av nya nätet. Jor'å den är där!

Mot bakgrund av ovanstående höjer vi från och med nu alla fiskekort med ca 20 %. Dagkorten går upp en tjuga och årskorten med en 50-lapp. I gengäld försöker vi bibehålla tidigare fina utbud av fiskemöjligheter i Trönö. Vi har åter höstplanterat regnbåge i Högtjärn, premiären är redan avklarad då detta läses. Röding har också satts ut i Västansjön liksom Trönööring till tjärnarna.

Allt är som vanligt – nästan ! Skitfiske på er!

Jan-Olov Westlund

(Kolla även www.tronofiske.se eller Facebook.)

Olof Lindholm update

I förra numret berättade vi om Trönösonen som flyttade till Tyskland och blev världskänd för sina vackra och välljudande orglar. Han bodde i staden Borna utanför Leipzig, och där har nu en utställning om honom och hans verksamhet funnits att ta del av på stadens museum. Thomas Bergner som arbetar på museet, och som har bidragit med fakta om Olof Lindholm till Trönöbygden, berättar att utställningen blev så uppskattad att man förlängde den en vecka. Här en av montrarna:

SCANDBIO

Bränslepellets av rent sågspån, utan onaturliga tillsatser.

Tillverkning i egna fabriker.

Jämn, hög kvalitet!

Skogslidens

VÄRME & MILJÖ AB

www.skogsliden.com

**BÄSTA PRIS
PÅ 6 PALLARS
LEVERANS!**

070 334 43 61

skogsliden@hotmail.com

Året med hembygdsföreningen

I summering av Trönö hembygdsförenings verksamhet för det år som snart är till ända, kan vi konstatera att flera nya aktiviteter sett dagens ljus.

Bland annat samarbetsprojektet med Föreningen Söderblomspelet som utmynnade i fyra föreställningar av *Barfotaprästen*, i den gamla kyrkan. Att det här fortsätter i en framtid, har framförts önskemål om. Även de medverkande är inne på samma spår, dock inte de år som Söderblomspelet går av stapeln.

Från repetitionerna av Barfotaprästen i gamla kyrkan. Kyrkoherde Norborg (Jan Frid) memorerar repliker medan barnmorskan (Ann-Katrin Larsson) kommer ut från sakristian.

Nytt för året är också att havrekärvar från bygden har tillverkats i liten skala till årets julmarknad. Ett gammalt hantverk som är värdefullt att hålla vid liv. Tunnbrödsbaket i bagarstugan har också utvecklats från en trevande start förra hösten. Nu finns från vår egen bagarstuga, två sorters tunnbröd med olika karaktär, båda goda på sitt sätt.

Helge Törnros' efterlämnade papper och dokument finns i kartonger på Västergården och väntar på att tas omhand. Vi kommer nog att börja kika lite smått innan juledigheten för att sedan fortsätta på det nya året.

I år har det inte varit någon fotoutställning i Trönö, tiden räckte tyvärr inte till. Däremot har fjolårets utställning för första gången visats på biblioteket i Söderhamn.

På Landsbygdsgagen den 17 augusti hade HBF en konstutställning på Västergårn med gamla trönökonstnärer samt ett verk av den nyinflyttade Mats Sonnesjö. Uppskattat och välbesökt. Dagen därpå invigdes det segrande konstverket i Konststafetten, *Upplyst pilgrim*, av Mats Sonnesjö. Samma dag invigdes också den sträckning av leden *St. Olav Waterway* som går genom Trönö.

Årets byafärd som delvis spolierades av regn skedde i början av juli, med boksläpp av *Boken om Rappsta och Gynberg*. Byaböckerna tenderar att bli allt mera innehållsrika och tjocka tack vare engagerade bybor som delger gårdshandlingar, fotografier och berättelser.

Tur att det finns tak över vagnarna när man far ut på regnig traktorfärd. Denna gick genom Rappsta, men stoppen blev färre än tänkt på grund av väderleken.

Vi har på våra många byggnader en hel del kostsamma arbeten som återstår med målningar och takbyten. Därför ligger beslutet från fjolåret om att tills vidare inte dela ut något bidrag till ortens föreningar fast, och vi hoppas på förståelse för detta.

Ett nytt spännande år ligger framför oss och vill du vara med i vår gemenskap som aktiv eller stödjande medlem i Trönö hembygdsförening, tar vi emot dig med öppna armar. Visserligen håller vi mest på med den tid som varit, men där finns många lärdomar att ta med in i framtiden. Stort tack till alla som på olika sätt medverkat i arbetet under året, och tack till er som kommer på det vi anordnar. Ni är också viktiga för att behålla motivationen i verksamheten framöver.

Vad jag egentligen menar är: Tack för i år, med en önskan om en God Jul och ett Gott Nytt År, till er alla!

Birgit Lundgren (text & foto)
ordförande

August Frid, en mångsidig man

Rätt vad det är så dyker hans namn upp i olika sammanhang – i facebookgruppen Trönöfolk, som signatur till finstämda dikter, när SPF firade 75 år, på gamla fotografier, med de skarpskurna dragen som lätt känns igen.

Men vem var han egentligen, August Frid?

Data är lätta att hitta – han föddes 1885 och dog 1978 och blev alltså 93 år. Han bodde hela sitt liv i Berge i Trönö, till tre års ålder i byn och därefter i Bergesbodarna, där han växte upp och som vuxen övertog jordbruket på vallen efter föräldrarna. Så småningom flyttade han tillbaka till byn Berge.

Han bildade familj ganska sent och var drygt 50 år när han gifte sig med Ingrid Törnell som var 20 år yngre. Hon hade innan giftermålet vårdats för TBC (lungshot) på sanatorium i Småland och hennes son Fritz var då hos hennes syster Alma sedan båda deras föräldrar avlidit under hennes sjukdomstid. August blev sedan biologisk får till tre barn, Gösta, Göta och Gunn, men i praktiken också till Fritz, och han var en snäll, omtänksam pappa till alla fyra barnen. När yngsta dottern Gunn föddes hade August fyllt 63 år och sa då till en granne:

”Man vet inte riktigt om man ska vara stolt och glad eller om man ska skämmas”.

När man frågar äldre Trönöbor om August får man snabbt svar – han deklarerade åt folk, var nykterist, eftertänksam och finurlig, var kommunist och engagerad i kommunpolitiken, skrev dikter och berättelser med känsla och inlevelse. Han fotograferade gärna med sin lådkamera och var ägare till en T-förd men hade inget körkort. Han var en av de första som skaffade radio och ungdomarna i byn trängde ihop sig i hans lilla kammare för att andäktigt lyssna på underverket.

En novemberdag 1944 kom två män från Bergvik cyklande uppför Bergesbacken för att besöka August Frid. Syftet var att bilda en pensionärsförening och innan dagen var slut hade den första styrelsen bildats. Ordförande blev August Frid, och föreningens motto blev: *Höjd levnadsstandard, social likställighet och kamp för människovärdet*. August skrev insändare i lokaltidningarna för att väcka opinion för sina hjärtefrågor, bland annat höjda pensioner och fri skolmat, och var initiativtagare och aktiv i bildandet av den medlemsägda Trönö Konsumförening.

August trivdes i skogen och arbetade som skogshuggare och med kolning. Han blev som pensionär försäljare med egen firma, där han sålde varor från en katalog. Han var också tekniskt lagd och uppfann en bärrensningmaskin och en stickmaskin, som han sökte patent på, men det visade sig att någon annan hade hunnit före. I deklarationstider cyklade han omkring i bygden och hjälpte till med deklarationer, med sin skrivmaskin på pakethållaren ifall deklarationen behövde kompletteras med någon inlaga.

August hade genom hela livet ett hjärta i Bergesbodarna, dit han körde med den gamla T-forden som var ombyggd till lastbil för diverse frakter. Bilen användes bara för färder till och från Bergesbodarna, och det gick bra utan körkort.

Han var en tänkare och idealist som gärna satte sina känslosamma livsupplevelser och drömmar på pränt. Men det hände ibland att han uttryckte sorg över att inte fått längre skolgång än varannandagsläsningen på Sterteskolan, med skolvägen fram och åter till fots i närmare en mil för varje skoldag.

August levde i en annan tid, men spåren efter honom dyker fortfarande upp här och där och kan ge en påminnelse om hur livet såg ut i Trönö för inte alltför länge sedan.

Text: Birgit Lundgren

Foto: Privat

August med yngsta dottern Gunn gestaltar ett årsskifte en vinter utan snö. August spelar det gamla året som går ut genom grindhålet och Gunn är det nya året som är i antågande.

August och Ingrid Frid med sonen Fritz och Ingrids bror Lars Gustaf Törnell med hustrun Ingeborg och sonen Jöns vid en söndagsutflykt med bilen till Bergesbodarna i början av 1930-talet.

De övriga familjer som var bofasta på vallen, förutom familjen Frid med 7 barn, var A. G. Nordenvall med hustru och 4 barn, samt Pelle Axling med hustru och 12 barn. I Gynbådsmyran, ett torp beläget mitt emellan Stertebacken och Bergesbodarna, bodde också en familj med 7 barn.

August Frids nedtecknade minnen från sin barndom på Bergesbodarna

Berges fäbodlar ligger en halv mil från Berge bys jordbruksbebyggelse i Trönö. Fäbodvallen har ett naturskönt läge med det majestätiskt branta och höga Bodberget i norr och berget Kattås i söder. Hur det namnet har uppkommit är inte känt. Genom vallen, från nordväst till öst, rinner Malsjöån (Norrån) som har sin upprinnelse i Malsjön (Långbrobodsjön), som ligger ca 4 km nordväst om Berge fäbodvall.

Före laga skiftet på Berge bys inägor år 1868, var fäbodstugorna 6 till antalet och uppbyggda nära varandra. Kanske på grund av att på den tiden lufsade björnen omkring i den åldriga, täta skogen. Även någon varg kunde visa sig. Då var det tryggare att bo nära intill varandra. Men kanske också på grund av att det närostugorna fanns en mycket vattenrik källa för vattenhämtning till hushållet och kreaturen.

Under denna tid røjde och odlade de idoga bönderna upp jorden med sina primitiva redskap - hacka, spade och spett - och fick på så sätt mera jord på vallen. Jorden delades upp i flera små jordbitar här och där. Genom det laga skiftet år 1868 blev dessa bitar sammanförda till var och en av ägarna och stugorna flyttades till var och ens ägande jordbit där stugorna i det närmaste ännu står.

Under denna laga skiftesförrättning år 1868 var det en hemmansägare, Anders Berg, som var villig att överlåta sin jordäga nere i byn till de övriga bönderna i byn och i utbyte få sin jord på Berge fäbodlar, där det fanns "onödigt mycket fäbodjord"

År 1888 köpte min far, Matts Mattsson Frid, hemmansdelen på fäbodvallen och jag var 3 år när vi flyttade dit. Det blev mitt barndomshem som jag sedan vid 25 årsålder köpte av mina föräldrar. Under min barndomstid fanns det dessutom två bebodda torplägenheter på vallen. Barn fanns det också där.

Skolvägen var en halv mil som barnen måste gå varannan dag, den kallades Strigadden. På den tiden fanns inga cyklar och den dåliga fäbodvägen var inte heller lämplig för cykelåkning.

Mina vackraste minnen från min barn- och ungdomstid här, var våren då fågelsång, göken och orrspelet hördes vida omkring i samklang med forsens brus utefter ån. Sen väntade vi på fäbodjantorna som lockade sina kreatur som också var liksom glada att få komma till vallen. De hoppade och pinglade med sina olika ljudande koskällor. Sedan, efter 2-3 veckor kom midsommarhelgen. Då kom flickorna från byarna till sina respektive fäbodvallar för att fira midsommar. Och de unga pojkarna från de olika byarna samlades för att hälsa på i fäbodvallarna. En av samlingsplatserna var Stertesbacken och därifrån gick färden först till Gammelbodarna (vid Gåstjärn) sedan till Långbrobodarna, Bergesbodarna, Svarttjärns-

vallen, Norrbodarna, Nybo (finns numera inte kvar) och sist Trönöbodarna. Sedan gick färden åter till respektive hem och midsommarsemestern var över.

Vid de här tillfällena när bojäntorna fick påhälsning av fler ungdomar var det ett gladare liv i stugorna. Deras glada skratt och högljudda glam hördes vida omkring och ekade mot bergen. Men snart var sommaren över och bojäntorna med kreaturen reste tillbaka till bebyggelsen i byn. Vi barn stod även då vid fönstret och vemodsfyllt beklämmande såg när fäbodjantorna drog iväg från vallen och lämnade stugorna tomma. Den kulna hösten och kalla långa vintern var att vänta, innan nästa vår och sommar kom med fäbodjantornas glada skratt och sång på vallen och koskällmusiken i skogen.

August vid sitt älskade fäbodställe i Bergesbodarna.

Dessa minnen från en fäbodvall blir hädanefter antagligen ej någon mera verklighet. Vi ser hur skogen mer och mer återtar marken och även fäbodstugorna kommer antagligen så småningom att försvinna.

Anders Berg som genom Laga skiftet tog sin hustrus arvedel från hemmanet Berge nr. 1 till Berge fäbodlar, var fanjunkare och sockenskrivare. Den gård han byggde på vallen brann ner år 1927. Den sista rågskörden på vallen bärgades år 1930. Därefter blev rågåkern virkesupplag från avverkningarna i skogen under vintern. Sedan fraktades virket med lastbil till sågar och fabriker. Höslättern minskades varje år efter 1940 på fäbodhemmanet, för att efter 1950 helt ha upphört. Skogen har redan börjat återta jorden.

Det var på den östra sidan av vallen, mellan Ol-Svens stuga och Lundins stuga, som alla stugor före det laga skiftet var belägna. De är alltså de äldsta stugorna på vallen. Sista året någon fäbodjanta med kor var på vallen var 1930. *August Frid*

Sträck, böj och töj ...

När skolbarnen gått hem på tisdagseftermiddagarna – då kommer vi, de lite äldre ungdomarna för att mjuka upp stela leder, träna balans och få upp flåset en smula.

Det är SPF Seniorerna i Trönö som står för gympan för daglediga, en timme per vecka. Under ledning av Märta Olhem samlas 10 – 15 personer, en något grånad skara, de flesta kvinnor men även några män vågar sig hit. Att motion och rörelseträning är bra för både kropp och själ vet vi alla. Men att våga ta steget att visa upp motsträviga leder, dålig kondis och en putande mage i en grupp där man tror att man utmärker sig som den klumpigaste av alla, kräver ett visst mått av mod. Dessutom iklädd gypspakkläder. I den sitsen har man inte befunnit sig sedan gymnastiklektionerna i skolan med klättring i ribbstolar och hopp över den hiskeligt höga plinten. Trots alla år som gått har de minnena inte förbleknat.

Att nu på äldre dagar frivilligt utsätta sig för något liknande igen, var ett hinder som behövde en tids bearbetning. Men nyfikenheten och insikten om att det nog ändå skulle kunna vara hälsosamt gjorde att beslutet fattades även om en viss tvekan fanns första gången.

Gympadojor och hantlar behövdes, men onödigt att införskaffa när fortsättningen var ytterst tveksam. Så foppatofflor med rem om hälen och ett par vattenfyllda PET-flaskor som hantlar fick duga som extrautrustning i

ett första skede och har visat sig fungera utmärkt även fortsättningsvis. Oron för klättrandet i ribbstolar och hopp över plinten visade sig vara helt obefogad.

Märta Olhem, har genom hela livet insett motionens betydelse för välbefinnandet. Nu delar hon med stort tålamod med sig av sina kunskaper och har insikten och förståelsen att låta oss ”omotionerade” styras av de egna förutsättningarna. Märta har nu i sex år varit vårt föredöme, vår ledare och inspiratör på Trönögympan. Hon avsätter sin tid för att vi ska stå lite mera rustade för ålderdomen, bli lite rörligare, ha lite bättre balans och känna att orken blir bättre och bättre. Den tillfredställelse som infinner sig efter ett gypspass som avslutas med avslappning till rofylld musik med ljuset släckt går inte heller av för hackor.

Tycker faktiskt att isborren vevas lite snabbare och att promenaderna på hjortronmyrarna går lite lättare numera. Stort tack Märta, för den tid du avsätter för oss, och hoppas på fortsättning också framöver.

Känner du dig lite sugen att prova så är alla välkomna i vårt gäng, även icke pensionärer. Man har faktiskt mycket att vinna med att avsätta en timme per vecka. Slå en signal till Märta om du vill veta mera, telefon 076 827 83 16.

Text & foto: Birgit Lundgren

TUPPGRYTA, en variant på **kyckling cacciatora**/ **Jägarens kycklinggryta.**

Många är vi, som håller höns som får för många tuppar under säsongens kläckningar. Så här års är det dags att slakta av överskottet. Nog är det härligt att ha hemslachtade tuppar att tillaga men köpt ekologisk kyckling går nästan lika bra i detta italienska recept.

Ingredienser

Ca 2 kg kyckling

Till marinaden: 8 lagerblad, färsk rosmarin, salt o svartpeppar, en (eller flera) krossad vitlöksklyfta, en halv flaska rött vin eller matlagningsvin.

Lite mjöl att pudra med

Olivolja

Två skivade vitlöksklyftor

6 sardellfiléer

Urkärnade oliver, mängd efter behag

Två burkar plommontomater

Stycka upp kycklingen i delar. Krydda med salt och peppar. Nu ska de marineras i minst en timme, gärna över natten. Lägg bitarna i en marinad av vin, lagerbladen, färsk rosmarin och krossad vitlök. De ska täckas ordentligt. Jag brukar marinera i en fryspåse som jag vänder på några gånger.

Ta upp delarna, låt rinna av och torka av dem. Pudra lite mjöl över dem. Spara marinaden!

Häll olja i en gryta och stek kycklingbitarna så de får färg. Lägg dem åt sidan.

Stek nu den skivade vitlöken litegrann i grytan och tillsätt sen oliver, sardeller, tomaterna och kycklingen och så den sparade marinaden.

Låt grytan koka upp och sätt sen in den i ugnen ca 90 minuter i 175 grader.

Rör om och smaka av med ev mer salt och peppar. Ta bort lagerblad och rosmarinkvistarna och servera till exempel med Borlottibönor och en sallad. Njut!

Och en kaka till kaffet:

MJUK PEPPARKAKA

Sätt ugnen på 200 grader.

5 kkp filmjöl

5 kkp strösocker

3 tsk kanel

3 tsk ingefära

3 tsk kardemumma

1½ msk bikarbonat

3 msk lingonsylt

9 ½ dl vetemjöl

1½ hg smält smör eller margarin.

Blanda filen med sockret, så att sockret smälter.

Rör ihop kryddorna med bikarbonat och lingonsylt. Blanda det sedan med filen och sockret.

Rör i vetemjölet och sist det smälta smöret.

Gräddas i långpanna i 20 minuter, 200 grader.

Yvonn Landeholm

Gympgruppen med Märta Olhem som ser till att rörlighet, styrka och kondition tränas på bästa sätt.

DIN ELEKTRIKER !

Gunnar Schewelius
gunnar@elia.x.se

Vi utför alla typer av el, tele, data och fiber samt servicejobb.

Vi har c:a 16 st montörer och två arbetsledare som gärna kommer ut och tittar på jobb och lämnar förslag på hur det ska utföras, samt pris.

Tel 0270-16000

elia.x.se

Anders Holgersson
an-

Välkommen, Emelie!

– Jag är jättetaggad!

Emelie Stjernfelt är full av energi, det riktigt sprakar om henne när hon berättar om hur hon känner inför att ta över Trönö lanthandel, eller ICA Nära, som den ju egentligen heter. Men för oss Trönöbor är det ju vår lanthandel, affär'n, "boa", där vi inte bara handlar utan även träffas och trivs.

Emelie tar över efter David Eriksson, som under de nästan fyra år han varit här fortsatt att utveckla och lyfta den välskötta butik som Therese och Olle Sahlin lämnade över. Nu är det Emelies tur att fortsätta arbetet, och hon är oerhört inspirerad.

– Jag är så glad för den här chansen! säger hon, med ett stort leende. Ett leende vi kommer att få se mycket av efter 1 december, då hon formellt börjar sin tjänst. Men redan nu finns hon i butiken då och då, för att lära känna allt och alla.

– Än så länge har jag inte så stor koll på sortimentet till exempel. Men allt känns positivt, det är fantastisk personal, och jag kommer snart att bli varm i kläderna.

Hon tycker det ska bli spännande att få vara med och utveckla butikens funktion som servicepunkt i Söderhamns kommun, med till exempel en ombyggnad av utrymmena så att de blir mer funktionella. Detta arbete kommer att påbörjas efter sommaren.

Emelie på upptäcktsfärd i butiken hon snart tar över ansvaret för.

Och hon fortsätter kampen för att "boa" ska få bli postombud, så att vi slipper åka in till stan för att hämta våra paket.

Emelie är ursprungligen från Vännäs kommun, väster om Umeå, men har bott i Stockholm många år och arbetat inom ICA mer än 16 år vid det här laget. Närmast kommer hon från ICA Supermarket Aptiten på Södermalm i Stockholm, där hon varit avdelningschef. Trönö lanthandel blir hennes första egna butik. När hon såg annonsen om att en ny handlare skulle rekryteras hit, låg det rätt i tiden för Emelie och hennes familj. Hon längtade tillbaka till landet, och när hon besökte Trönö blev hon förtjust i bygden.

– Det kändes lite som att komma hem, sa hon till sajten *friKöpenskap*, när det blev officiellt att hon fått tjänsten.

Och det blir lite närmare hem till föräldrarna i Vännäs, även om avstånd inte avskräcker denna norrländska.

Familjen, det är maken Michael som också jobbar inom ICA, och deras lilla dotter Nicole, 1 ½ år. När Emelie fick besked om att ICA Trönö blir hennes nya arbetsplats, blev det bråttom. En plats att bo på, inte så lätt i brådrasket att fixa på en dryg månad. Först tänkte de Söderhamn, men det blev Bollnäs, och det känns bra, säger Emelie.

– Jag börjar här den 1 december, och den 2:a går flyttlasset, så jag hoppas att när jag kommer hem den dagen är allt inburet och klart av flyttfirman, skrattar hon.

En sak till som behöver ordna sig är barnomsorgen, så de hoppas att Bollnäs kommun inte har lång kö till platserna.

Vi får en positiv, inspirerad och glädjespridande ny handlare i Trönö.

Och hon gillar att träffa nya människor och lära känna dem, så titta in och säg hej när hon kommit på plats!

Text & foto: Marie Sundberg

Läs mer om Emelie på

<https://www.helahalsingland.se/artikel/hon-tar-over-ica-butiken-i-trono-jag-ar-glad-forvantansfull-och-tacksam>

Julmarknad

på Söderblomsgården i Trönö

• Lördag 30/11 kl. 11-16

• Söndag 1/12 kl. 11-15

Hantverkare från orten

Stickat/virkat, sytt, vävt, träslöjd, julkransar med mera. Julkärvar från Trönö!

Att äta och dricka

Hjortronsylt, saft, hembakat, godis, ost, korv.

Kolbullar och grillad chorizo

på får- och fläskkött.

Mjukt tunnbröd, två sorter

bakat i Söderblomsgårdens bagarstuga.

Byböcker från Trönö och Hälsingerunor 2019

Vävföreningen säljer lotter med fina vinster.

Kaffe med bröd bakat med smör, grädde och kärlek, serveras inne på gården, till bröderna Frids julmusik.

Varmt välkommen!

Arr: Trönö hembygdsförening

Julfest

med SPF Seniorerna, Trönö
torsdag 13 december kl. 13.30
IOGT Enighet

Stort julbord

Kaffe med pepparkaka
Dragning av lotteri

Marie Sundberg

sjunger Lucia- och julsånger

Jan Frid

läser Tomten av Viktor Rydberg

Allt detta till ett pris av 200 kronor!
Även icke medlemmar är välkomna.

Anmälan
senast 8/12 till
Siv:
0270 36 195.

Anordnas i
samarbete med
Studieförbundet
Vuxenskolan.

Trycksaker från Hälsingland

- ✓ Nära och personligt
- ✓ Få hjälp och tips med din beställning
- ✓ Vi hjälper dig att utforma din trycksak
- ✓ Hämta trycksakerna hos oss – slipp fraktkostnaden

- ✓ Vi lagerhåller och distribuerar
- ✓ Du kan även beställa direkt på webbutik.bok-tryck.se

0278-66 87 60
info@bok-tryck.se
www.bok-tryck.se

Spöken, skelett, och annat läbbigt utmed ån

Den 3 november anordnade sexorna på Trönö skola en spökvandring efter Åstigen. Under spökvandringen fick man möta på många läskiga varelser. Vissa såg bara läskiga ut, medan andra lät läskigt eller kom och gick på stigen.

Efter spökvandringen kunde man köpa korv, glögg och pepparkaka. Det fanns även en spökdamm där man kunde fiska upp en läskig hand full med popcorn.

Det blev en väldigt lyckad kväll. Det var ca 150 barn och vuxna som kom och gick vandringen. Både barnen och de vuxna som anordnade vandringen var mycket nöjda. Det var mycket förberedelser innan men en rolig grej för att tjäna pengar till klassresan.

Vi har bara fått positiv respons på spökvandringen. Det som var roligt var att det var för alla åldrar. Det kändes som att de vuxna tyckte det var lika roligt som barnen. Några tyckte att det här skulle bli en tradition varje år. Någon förälder tyckte att vi ska göra en spökvandring för enbart vuxna nästa år.

Tyvärr så har den här klassen börjat högstadiet då men kanske någon annan klass vill ta över och göra det här till en tradition. Roligt när det händer något i Trönö!

Text: Maggan Palm

Foto: Ann Bylin & Anna Thyr

Ett gäng spöken, häxor, zombier, mumier och dylika varelser har gjort sig redo att gå ut och skrämna vandrarna utmed Åstigen.

Allhelgona – minnenas högtid

Under Alla helgons dag, lördagen den 2 november, tändes ljus både på kyrkogården och inne i kyrkan.

Under dagen var det Öppet hus på kyrkogården vid Trönö nya kyrka. Kyrkans folk bjöd på kaffe och samtal, och 100-tals ljus lyste upp kyrkogården. Mycket folk från när och fjärran kom för att minnas och hedra sina nära.

En finstämd minneshögtid i Trönö kyrka följde. Diktläsning av prästen Staffan Öberg samt vackra sånger av Norrala-Trönö kyrkokör under ledning av organisten Jan Brolin. "Under din hand, Herre" av Göte Strandsjö och "Kärlekens tid" av Ylva Eggehorn (text) och Benny Andersson (musik) är njutbara körsånger. Pernilla Vänngård var solist i körens framförande av "The Lord is my shepherd" (H. Goodall). Mycket vackert!

Text & foto: Jan-Eric Berger

Norrala Trönö kyrkokör under ledning av Jan Brolin under minnesgudstjänsten i Trönö kyrka.

Varma kläder och värmande eld för kyrkofolket, som var ute på kyrkogården flera timmar. Här står Barbro Berger, Jan Olov Hedberg, Thomas Thörnros och Lise-Lott Wikholm.

Återkonster ställdes ut

Under landsbygdsgdagen den 17 augusti pågick en skaparverkstad på före detta Trönögården. Med stöd och hjälp av konstnärerna Mats Sonnesjö och Thamine Mossavion skapades konstverk av återbruk. Överblivna ting som förlorat sitt värde gavs ny form och blev något nytt och värdefullt!

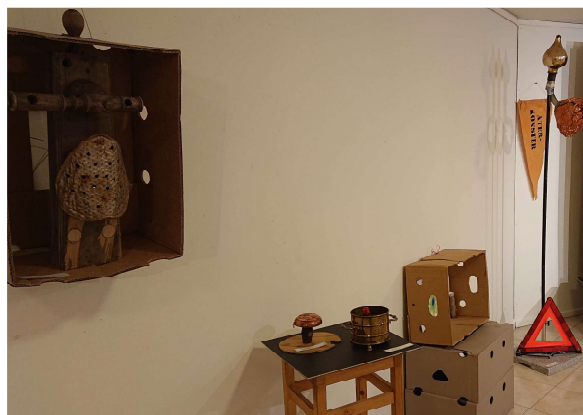
Det var cirka 20 personer, de flesta barn, som skapade återkonster denna dag. Sedan ställdes ett antal av verken ut på Länsmuseet i Gävle, därefter på IOGT Enighet i Trönö, och till sist på Söderhamns stadsbibliotek.

Deltagarna hade roligt och uppskattade att man fick återanvända saker. Och enligt personalen på Länsmuseet var utställningen både fin och uppskattad!

Tack till alla skapare av återkonst och alla besökare till utställningarna och, förstås, ett varmt tack till Mats och Thamine!

Text & foto: Lena Åkerlind

Bilder från utställningen på Söderhamns stadsbibliotek.

Rödbetsbröd från Yvonn Landeholm, Rönningen

Rödbetor är tacksamma att odla. Om man får stor skörd är det roligt att variera hur de ska användas. Här kommer ett recept på ett gott, saftigt och rosa matbröd som brukar uppskattas av alla. Ätes gärna med getostpålägg från våra lokala getfärmare!

Ingredienser

4 dl rivna rödbetor
25 g färsk jäst
5 dl ljummet vatten med lite (Grubbe-) honung
1 tsk salt
2 msk rapsolja
ca 12 dl dinkelmjöl eller vanligt vetemjöl

1. Sätt ugnen på 200°.
2. Tvätta och skala rödbetorna och riv dem grovt.
3. Smula jästen i en bunke och lös upp i vattnet. Tillsätt rivna rödbetor, salt och rapsolja. Baka in mjölet lite i taget och arbeta ihop till en smidig deg som ska vara ganska lös och kladdig.

4. Klä en mindre långpanna med bakplåtspapper eller annan form med kant. Tips för att pappret inte ska glida omkring: blöt det och krama ihop det och släta sen ut det i långpannan. Klappa ut degen i formen med mjölad hand.

Låt brödet jäsa i 45 minuter.

Snitta det i rutor så det går att bryta det sen.

Pensla eventuellt brödet med ägg och lite vatten och toppa med vallmofrö, sesamfrö, pumpafrö eller dylikt.

Grädda mitt i ugnen i ca 30 minuter.

Svarttjärnsberget del 1

Text & foto:
Alf Pallin

Följande stod att läsa på Länsstyrelsens hemsida den 8 augusti 2018: **Länsstyrelsen Gävleborg har idag beslutat att ett område 5 km norr om Trönö, kallat Svarttjärnsberget, ska bli naturreservat. Svarttjärnsberget omfattar ett 55 ha stort naturskogsområde.**

Vad sugen jag blev att åka dit! Gunnar Andersson följde med och vi kollade upp lämpligaste väg att åka. Där skogsbilvägen vi följde slutade vid en vändplan och ett några år gammalt hygge med uppvuxen ungskog, var det några hundra meter upp genom sydslutningen till reservatet.

På hygget hade man sparad några lite äldre aspar som med tiden kan bli lämpligt substrat för diverse lavar och kanske också boplats för hackspett. Signalarten *Leptoginum saturninum*, skinnlav, såg vi på flera av aspstammarna. En sparad gammal tallöverståndare, vacker och ståtlig med bohål efter hackspett, står ensam kvar bland den uppväxande ungskogen. Den tar vi sikte på när vi går över slutningen upp mot området till reservatet.

Det är den här ståtliga vackra tallen i kanten mellan ungskogen och reservatets början som du skall ta sikte på när du vandrar upp för slutningen.

Det var förvånansvärt lätt att gå och bana sig väg genom ungskogens 20-åriga tallar som blandades med en del björksly. Från den södra delen när man passerat reservatgränsen är

det ca. 1,2 kilometer till den norra gränsen. Inom reservatet är det två höjdtoppar med hållmarkstallskog som avgränsas av ett lägre parti barrblandskog med något inslag av äldre asp och björk, samt ett område med myrmark. Här är reservatet som bredast och mäter ca. 600 meter. Den södra höjden mäter 150 m/öH och den norra 170 m/öH.

Om beslutet till reservatet står att läsa på Länsstyrelsens hemsida:

”Svarttjärnsbergets naturreservat domineras av äldre brandpräglad hållmarkstallskog med gamla och grova tallöverståndare och bitvis rikligt med brandstubbar. I området finns även några partier barrblandskog där äldre björk, asp och överståndare av tall förekommer. I områdets östra del finns ett ca 7 ha stort brandfält från en vildbränna år 2009, vilket har gynnat bland annat den rödlistade raggbocken (NT). Berget är bitvis storblockigt och i svackorna före kommer mindre myr- och fuktstråk. Död ved förekommer i hela området, både som liggande och stående och i olika åldrar och nedbrytningsstadier. Som helhet utgör området ett tydligt exempel på hur bränder har påverkat södra Hälsinglands skogslandskap och hur landskaps element så som hållmarker och fuktstråk påverkar den effekt branden får på skogslandskapet. På ett par ställen påträffades den skyddsvärda arten ullticka (NT), och även reliktböck (NT) och grönhjon (NT) har hittats i området.”

I nära anslutning till reservatet finns flera gamla fåbodvallar. Bergesbodarna strax NVV om reservatet har belägg på kartor från 1699 och 1765. Svarttjärnsbodarna i nordöst är utpekad som intresseområde för kulturmiljö i kommunens översiktsplan. Denna fåbodvall verkar utifrån kartmaterial ha uppkommit efter 1765. Fåbodvallens kulturvärden bedöms inte påverkas av reservatet. Att fåbodarna ligger där visar på att reservatet trots sin naturskogsartade karaktär varit påverkat av mänsklig aktivitet genom exempelvis skogsbyte under lång tid. Området ligger inom trakten ”Skogar sydväst om Hudiksvall” som i ”Strategi för formellt skydd av värdefulla skogar i Gävleborgs län” är en utpekad värde-trakt för bland annat torr, frisk gran- och barrblandskog och brand.

Vi besökte delen närmast hygget och något hundratal meter upp efter slutningen. Länsstyrelsens beskrivning, äldre brandpräglad hållmarkstallskog med gamla tallöverståndare och bitvis rikligt med brandstubbar, stämmer väldigt bra. Också rikligt med lågor av tall i alla åldrar. Ganska lätt att ta sig fram över hållmarken som var vackert bevuxen med lavar, ljung och lite blåbärs och lingonris, inte allt för stora stenblock att forcera. Det knastrade under fötterna mot den torra renlaven som växer tillsammans med fönsterlav, men fukten fanns kvar närmast under lavtuvorna mot stenblocken vilket gjorde det lite halkigt på sina ställen.

Tillsammans med grova silvriga torrakor finns flera månghundraåriga tallar kvar på sydslutningen och upp på berget, överståndare från skogsavverkning vid mitten och slutet på 1800-talet, den tid då efterfrågan på skogsråvara på allvar tog fart och man sökte sig allt längre ut i storskogen i väglöst land. Vid stambasen på många av dessa syns delvis översvallade spår efter yxhugg in i stammen, en åtgärd man vidtog för att kolla om trädet var rötat eller friskt. Det går också att se träd märkta för avverkning från den här tiden, en delvis översvallad bläcka med inslagen krona.

Som ett naturens eget konstverk, en vackert utsirad skulpterad rotvälta från en tall. Den hälsade oss välkommen in bland mossor och lavar tillsammans med stående torrakor, lågor på marken, och tallar som är flera hundra år gamla.

Två bilder på lågor (liggande döda träd) efter tallar, samt en stående död tall. Tiden svindlar när man ser de här gamla torra lågorna efter tallar, man får räkna många hundra, kanske tusen år tillbaka när de var en spirande liten planta som letade sig upp genom skrevor och sprickor bland stenblocken.

Till en tallåga

Sakta, sakta med små toppskott utan brådska reste sig stammen, och lade till årsring efter årsring tätt intill varandra och gjorde dig stark. Du blev grövre och grövre, bredde ut dina grenar, samtidigt som rotsystemet klängde sig fast runt stenblocken i marken. Din kraftiga rotpåle med sina förgreningar hjälpte dig att stå stadigt och hålla emot i väder och vind. När du letade efter vatten och näring fick du hjälp av flera svampar. Du stod där i trygghet, stolt, stark och åldrades, ovetande om historiens gång. Eller såg du hela tiden hur det förändrades? Hur gammal var du när du inte längre orkade ge vatten och näring till kottar och barr? Flera hundra år?

När du tappat allt grönt stod du fortfarande tappert på din plats och gav nu liv åt insekter och larver som levde i trygghet under din skyddande bark. Sedan, när du också tappat ditt

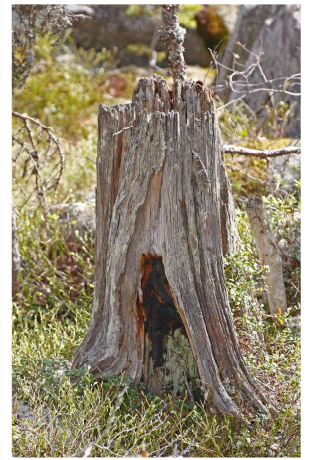
pansar, stod du ännu kvar silvergrå och vacker i kanske hundratals år och gav fortfarande liv åt svampar och lavar. Någon av skogens hackspettar kanske hackade ut sitt bohål i just din stam.

Fast du nu äntligen lagt dig ner bland stenblocken och vilar har du inte tänkt tanken att sluta ge liv åt den som behöver dig. Du är så vacker där du ligger, du har så mycket att berätta för den som har förmågan att se och förstå. Det dröjer länge, länge ännu, innan du givit ditt allt. Så många det är som har dig att tacka för sina liv!

(Genom att fina underjordiska svamptrådar tränger in i rötterna, hjälper svampen växten att ta upp vatten och närsalter, samtidigt som den får organiska föreningar från växten. *Mykorrhiza* heter komplexet mellan en svamps hyfer/mycel (svamptrådar) och en växts rötter när dessa lever i symbios med varandra.)

Som exempel på en av de många tallägorna hittade jag den rödlistade lilla laven dvärgbägarlav.

TVå av många vackra tallstubbar med spår av skogsbrand som drog fram över området, kanske någon gång under senare hälften av 1800-talet.

Jag letade på stubbarna efter lavar som gynnats av brand och hade hoppats på kolflarnlav. Jag hittade inga men de finns nog säkert i området. Blodlav och vanlig flarnlav fanns det dock gott om. På en liggande låga av tall alldeles en liten bit in från hygget gjordes första intressanta fyndet, *Hertelidea botryosa*, vedskivlav, rödlistad NT. Just den arten kunde jag se på flera lågor och stubbar. Jag betraktar vedskivlaven som karaktärsart för området på Svartjärnsberget.

Vedskivlav växer på gammal, torr, exponerad, hård kärnved av framförallt tall i naturskogsartade bestånd. Hård, ofta delvis kolad kärnved skapas sannolikt ofta genom återkommande skogsbränder. Arten anses vara en utmärkt indikator-/signalart för denna typ av skogar (Nitare 2000). Vanligast är den på stubbar, gamla lågor och uppstickande rotben på rotvälter. Etableringen verkar ske sent efter brand, kanske först efter 100-300 år. Branter och tallhedar är vanliga naturtyper medan den mer sällsynt förekommer i myrskog. I södra Sverige har den sällsynt även noterats på grova, nedfallna ekgrenar i beteslandskap, brända ekstubbar och lågor. Vedskivlav förekommer också sällsynt på gammal, obehandlad ved i jordbrukslandskapet som till exempel på timmerbyggnader, trädgårdsgårdar och stolpar. Laven påträffas ofta tillsammans med de två arterna av kolflarnlavar *Carbonicola* (*C. anthracophila*, *C. myrmecina*, båda rödlistade som Nära hotade NT).

Exempel på yxhugg i stambasen från dimensionsavverkningens tid i slutet på 1800-talet, före att kolla om trädet är rötat. Fanns centrumröta som i exemplet på bilden, lämnades trädet kvar. Jag kunde se flera tallar med dessa huggmärken.

Vedskivlav.

Avverkning av tallskog av naturskogskaraktär med spår av återkommande bränder är ett hot. Mängden lämplig ved att växa på för vedskivlav minskar dels på grund av naturlig nedbrytning men framförallt på grund av att de förstörs i samband med slutavverkningar, gallringar och markberedning. Ännu finns skogar med kvarvarande lämpligt underlag kvar i Norrlands inland men ny lämplig ved bildas nästan inte alls då

antalet naturliga skogsbränder drastiskt har minskat på grund av effektivare brandbekämpning. Om naturvårdsbränning kan skapa rätt typ av ved och ersätta de naturliga bränderna är fortfarande oklart.

I nästa nummer fortsätter Alf Pallin berätta om allt som växer på Svartjärnsberget.

Fågelbollar 5 st. hämtat från www.land.se

5 plastmuggar
5 bitar grovt snöre, ca 5 dm långa
100 gram kokosfett
100 gram margarin
1 näve krossade linfrön
1 näve skalade solrosfrön
1 näve hampfrön
1 näve osaltade hackade jordnötter
(finns bland fågelmaten, annars ta hasselnötter)

Gör så här:

1. Låt kokosfett och margarin smälta på låg värme i en kastrull.
2. Klipp snöret i fem bitar. Gör några knutar i nedersta änden och låt snöret ringla sig ett par varv i plastmuggen. Detta ger friktion som hindrar fettklumpen att lossna.
3. Håll ner frön och nötter i det smälta fettet och rör om ordentligt. Ta av och låt tjockna litet.
4. Ställ plastmuggen i en porslinsmugg (så att det blir stadigare) och fyll till hälften.
5. Låt kallna utomhus (kyl eller frys behövs inte).
6. Lossa med tunnbladig kniv längs innerkanten och dra försiktigt i snöret så att "bollen" lossnar.

Ett gammalt foto berättar

På gårdstunet vid Sörgårn i Fly med granklädd förstukvist, kanske vid juletid. Enligt notering på kortets baksida är det Elida, Torsten N. och Per som stolt visar upp sina sparkar, som de kanske fått i julklapp. Men vilka var barnen? Hör av dig om du kan hjälpa oss med den gåtans lösning.

Vad tycker du om det kontantfria samhället?

- Hur blir ditt liv utan kontanter?
- Hur betalar du dina räkningar?
- Finns det annat du vill veta eller prata om hur du betalar/tar betalt?

Vi är mycket intresserade av dina synpunkter, kom och prata med oss om detta på någon av följande platser:

Träffa oss på följande platser:

Måndag 2 december:

- Norrsundet Coop kl. 9-11
- ICA Nära Trönö kl. 14-16

Tisdag 3 december:

- ICA Stjärnan Gnarp kl. 9-11
- Coop Hassela kl. 14-16

Onsdag 4 december

- ICA Nära Friggesund kl. 9-11
- Tempo Ramsjö kl. 15-17

Torsdag 5 december

- ICA Nickeln Los kl. 9-11

Utvecklingsplan för Trönö

Arbetet med att ta fram en ny utvecklingsplan för Trönö tuffar på i sakta mak. Men nu har äntligen kommunens nya översiktsplan (ÖP) kommit ut för slutgranskning, så vi kan anpassa delar av vår plan till den!

ÖP:n finns för påseende på ICA, och tisdagar kl. 13-16 byter den plats till Bystugan. Där kan du läsa i lugn och ro och ge synpunkter på innehållet till Lena, som sammanställer dem. Det går också bra att låna hem ÖP:n från butikens stängning till öppningen dagen efter!

Sista dag för inlämning av synpunkter till Lena är tisdag den 17 december, och till kommunen den 22 december. Läs mer om det på kommunens hemsida.

Tisdag den 3 december kl. 19-21 träffas vi på IOGT Enighet för att jobba vidare med vår egen utvecklingsplan. Ju fler som tycker till om vad som är viktigt för oss, desto bättre kan det bli! Mejla till Lena, lena.akerlind@outlook.com, om du vill ha mer info och ta del av utkastet till planen.

Alla är varmt välkomna till träffen!

ELEVERNAS LOPPIS

har inbringat ca 4000 kr.

Pengarna går till att köpa in uteredskap och leksaker. Tack till alla som skänkte och handlade prylar!

Årets insamling av äpplen till

Trönögumman äppelmust

gav 635 kg, som mustades till 936 flaskor.

Ett stort tack till alla som bidrog med äpplen!

Och grattis till Olov Östlund som vann en låda must som tack för de skänkta äpplena!

Trönös hjärtstartare

♥ finns alltid tillgänglig ♥
i ett skåp vid affären.

Anmäl dig gärna inne i butiken till kurs i hjärt-lungräddning!

Vi kommer gärna till din bygd för att informera om oss, diskutera frågor samt ta emot förslag och önskemål kring vad din förening vill att Allis ska arbeta med!

Mer om ALLIS:

www.soderhamnsbygder.se

www.allis.nu

ALLIS arrangerar för **ALLA**

LÖNNSS BUSS

Välkomna till oss

Om ni vill resa miljövänligt,
säkert och bekvämt!

www.lonnsbuss.se

Värmlandsvägen 8
826 40 Söderhamn

Tele: 0270-124 20

Mobil: 070-632 19 12

Fax: 0270-126 85,

E-post: info@lonnsbuss.se

ALTERNATIVET till STORBOLAGEN

Dina
Försäkringar

Norrtullsgatan 8,
Söderhamn
0270-42 65 85
www.dina.se

Välkommen till ICA Nära Trönö!

Vi erbjuder

Catering

Smörgåstårter, festplankor,
ostbrickor, matkorgar och
landgångar.

Manuell charkdisk

Vi skär, styckar och mal
efter dina önskemål.

Hemkörning

Handla online, mejla eller ring in
din köplista!

Tidningar

Kvalitetscertifiering

ICA I love eco är vårt eget
ekologiska sortiment, som vi ständigt
jobbar med att bredda och utveckla.
Här hittar du ekologisk mat och varor
till hemmet, allt producerat i balans
med naturen.

Vi gillar svenskt kött

Det finns goda skäl att välja svenskt
kött. Svenska kor får till exempel vara
ute och beta på sommaren och våra
grisar har tillgång till halm och mer
plats att röra sig på. Dessutom skapar
svenska bönder fler jobb i Sverige.
Sedan ska man inte glömma den goda
smaken.

Ombud för

Apotek

Post

Systembolaget

Svenska spel

Telefon: 0270 360 85

E-post: emelie.stjernfelt@nara.ica.se

Öppettider: Vardagar 9-19 Helger 10-17

ICA
nära
Trönö

Spänd? Stel? Ont?

Välkommen till

Lillemors Massage

och
*Hörsel
Harmoni*

Dipl. medicinsk massageterapeut och massör.

Utbildad på Axelsons.

Ring och boka en tid hos mig i Trönö eller i Söderhamn på Grengatan 1

Eller ge bort en massage – den perfekta presenten!

070-509 93 51

Dragning i Tisdagsgruppens sommarlotteri

1:a pris

Bord o bänkgрупп
Nr. 79, Kristin Linde

2:a pris

Fågelmatare
Nr. 95, Margitta Skavsjö

3:e pris

Tavla skänkt av Mats Sonnesjö
Nr. 229, Gunnar Grip

4:e pris

Trönögummans äppelmust
Nr. 173, Sixten Edlund

Tisdagsgruppen tackar alla som bidragit med köp av lotter.

Holms
Bleck & Plåt
holmsplat@gmail.com
0270-100 71, 070-516 42 99

Allt inom byggplåt!

- Lägenhetsuthyrning
- Fastighetsskötsel
- Snöröjning

Söderhamn 0270 10071, 070 516 42 99

RÖNNINGENS BYGDEFÖRENING

tackar alla, som gjorde "Oktoberfesten" med ölprovning till en väldigt trevlig helafton!
Ett initiativ, som många önskade se i varierade repriser. Vi får väl se vad det kan bli framgent.

Lördagen den 14:e december, kl. 14:00 i Bygdegården

Adventskaffe med barnaktiviteter.

HÅLL FULL KOLL PÅ VÅR AFFISCH UTANFÖR AFFÄREN!

RÖNNINGENS BYGDEFÖRENING

Hamre och Orsten

Arbetet med nästa byabok är igång!

Några söndagar under våren kommer en studiecirkel att pågå, med start 12 januari kl. 18.00 på Västergårn.

Alla med koppling till byarna är välkomna!

Trönö hembygdsförening

Årsmöte för

SPF Seniorerna Trönö

Den 10 februari kl. 10.30
i Trönö församlingshem

INSECO

*Skruvspecialisten
i Söderhamn*

Tel 0270 735 50 Fax 0270 735 60
www.inseco.se

**Service, reservdelar, tillbehör,
maskinförsäljning**

**Köksutrustning, tvättmaskiner,
diskmaskiner, kyl & frys**

Återförsäljare av:

och

Cylinda

Värd varenda krona

**Vi serverar
även
husvagnskylar**

J&A

Hushållsservice AB

Jens Rehnvall

Bollnäs 0278-124 71 • Söderhamn 0270-160 80

DET HÄNDER I TRÖNÖ

Tisdagar gympa kl. 16-17 i skolans gymnastiksal.
Ingen anmälan, startar 7 januari.
Läs Birgits roliga text om gympan på sidan 8!

Tisdagar kl. 9-12 träffas **Tisdagsgruppen**,
samling vid IOGT, fika efteråt.

Tisdagar från 21 januari **bingo** på IP kl. 10.30. *Arr. SPF.*

Torsdagar ojämn veckor **fotocirkel**
på Västergårn kl. 13.00, start 16 januari.

Torsdagar jämna veckor **Trönöminnen**
kl. 13.00 på Västergårn, start 23 januari.

Söndagar kl. 18.00 med start 12 januari,
cirkel om **Hamre/Orsten** för arbete med byaboken.

NOVEMBER

Lö 30 nov **Julmarknad** på Söderblomsgården kl. 11-16.
Hantverk, mat, lotteri, musik med mera, se s. 11.

DECEMBER

Sö 1 dec **Julmarknad** på Söderblomsgården kl. 11-15.
Hantverk, mat, lotteri, musik med mera, se s. 11.

Må 2 dec **Det kontantlösa samhället** Länsstyrelsen vill gärna
veta vad du tycker och tänker om detta.
ICA Nära Trönö kl. 14-16. Se s. 18.

Ti 3 dec **Lokala utvecklingsplanen**, vi funderar vidare.
IOGT Enighet kl. 19-21, se s. 18.

Sö 8 dec **Gamla julsånger** med *Johnny Wiktorsson*.
Trönö kyrka kl. 16.00, se s. 24.

Fr 13 dec **Julfest och Lucia** med **SPF**
IOGT Enighet kl. 13.30. Julbord.
Sång, musik och dikt med *Marie Sundberg* och
Jan Frid. Se s. 11.

Lö 14 dec **Adventskaffe** i Rönningens bygdegård kl. 14.00.
Se s. 21.

Sö 22 dec **Julkonsert** med *Norråla-Trönö kyrkokör* och musiker.
Norråla kyrka kl. 18.00, se s. 24.

JANUARI

Se löpande aktiviteter högst upp.

FEBRUARI

Må 10 feb **Årsmöte SPF**, församlingshemmet kl. 10.30.

Vill du/ni ha med något i kalendarier?

Lämna uppgifterna till Trönöbygdens redaktion, helst via mejl
info@tronobygden.se men telefon och skrivna lappar i brevlådan
utanför bystugan går också bra.

Sista inlämningsdag den 15:e februari, maj, augusti respektive
november.

So in a world of snow,
of things that come and go,
where what you think you know,
you can't be certain of,
you must believe in spring
and love.

(Marilyn & Alan Bergman)

I mitten av vintern
lärde jag mig att
det fanns en osynlig sommar
inom mig.

(Albert Camus)

För medlemmar i Trönöbygden ek för:

Lämna glödlampor och lysrör till Bystugan

under ordinarie öppettider.
Vi transporterar vidare till Långtå.

OBS! Lysrör i sin
förpackning.

Trönö
bio

Program på Facebook,
i gruppen "Trönö bio"

Från skottkärra till dumper

Stråttjärna

Tidsbokning
073-183 80 80

DÄCKSERVICE

Gamla Gävlevägen 7, 820 29 Stråttjärna

Däckhotell • Försäljning
Skiftning • Montering
Balansering • Reparation

ÖPPET
VARDAGAR
7-16

LUNCH
12-13

Continental • Cooper • Kuhmo

Trönögymmet

bokas via
ICA Trönö
0270 360 85

Familjekort medlemmar:
400 kr/år
Familjekort ej medlemmar:
600 kr/år

Trönöbygdens redaktion önskar alla läsare

God Jul & Gott Nytt År

I MEAB HUSET SÖDERHAMN

BUTIK på Bröksmyravägen 13, **0270 42 65 35**

Vi har ett stort utbud av
VITVAROR och **HEMELEKTRONIK**

Välkommen till vår butik!

Urban Sundqvist Tomas Persson Ante Persson Kim Hallström

Skogsröjning? Skogsplantering? Trädfällning?

Hjälp att ta ner träd
på din tomt?
Vi fixar nedtagning och
bortkörning.

Glöm inte
ROT & RUT

Vi utför även:

- manuell snöskottning av tak och gårdsplaner
- grus- och sandsopning
- häck- och gräsklippning
- grästrimning

JÖ Skog & Snö AB
070-625 37 40

JJ Maskinservice AB

Försäljning och service
inom skog & trädgård

SNÖSLUNGOR, GRÄSKLIPPARE
med mera

0270-700 45

www.jjmaskinservice.se

Välkommen till Norrala-Trönö församling!

www.svenskakyrkan.se/norrala-trono

Vi finns på Facebook: Svenska kyrkan Norrala-Trönö

Söndag 1 december, 1:a advent

Gudstjänst med kyrkokören och
Anders Wimark, trumpet. Adventskaffe.
Norrala kyrka kl. 11.00
Trönö kyrka kl. 18.00.

Söndag 8 december, 2:a advent

Musikgudstjänst, gamla julsånger med
Johnny Wiktorsson. Kyrkkaffe.
Trönö kyrka kl. 16.00.

Söndag 22 december, 4:e advent

Gudstjänst i Trönö kyrka kl. 11.00
Sång av Marie Sundberg.
Julkonsert i Norrala kyrka kl. 18.00.
Norrala-Trönö kyrkokör och musiker.

Julafton 24 december

Samling vid krubban, julspele.
Norrala kyrka kl. 11.00.

Juldagen 25 december

Julotta i Trönö kyrka kl. 07.00.
Kyrkokören.

Annandag jul, 26 december

Julotta i Skarså samlingssal kl. 07.00.
Sång av Marie Sundberg.

Söndag 29 december

Gudstjänst i Trönö kyrka kl. 11.00.
Sång av Trönö maskör.

Nyårsafton 31 december

Ekumenisk nyårsbön, Forsgården kl. 14.00.
Sång och musik av Garpebos.

Nyårsdagen 1 januari 2020

Mässa i Trönö kyrka kl. 11.00.
Sång av Marie Sundberg.

Trettondedag jul, 6 januari

Ekumenisk gudstjänst kl. 18.00
i Kungsgårdens missionshus. Kyrkokören.

Söndag 19 januari

Gudstjänst i Trönö kyrka kl. 11.00.
Sång av Marie Sundberg.

Onsdag 29 januari

Veckomässa i Trönö kyrka kl. 17.00.

Söndag 9 februari

Gudstjänst i Trönö kyrka kl. 11.00.
Sandra Dewerud berättar om Vadstena.

Onsdag 12 februari

Veckomässa i Trönö kyrka kl. 17.00.

Söndag 23 februari

Gudstjänst i Trönö kyrka kl. 11.00.
Sång och musik med Jonas Eklund och
Martina Sahlén.

Den 4, 5 och 8 mars kommer biskop Karin
Johannesson på visitation i Norrala-Trönö.

Kanske det är natt hos dig
kanske stjärnor glimma
då Guds moder ser på dig
i sin födslotimme.

Kan du neka Henne rum
som i sådan smärta
bär Guds evangelium
till ett mänskohjärta.

(Bo Setterlind)

Svenska kyrkan
NORRALA-TRÖNÖ FÖRSAMLING

Församlingsexpeditionen: 0270 300 95
norrala.pastorat@svenskakyrkan.se